

en stor Missionsmark, hvor der maatte begyndes aldeles forfra. Men Mange, der nu, som det forekommer mig, temmelig tankeløst følge disse Ordførere, ville vel, naar de komme lidt videre frem, betænke sig paa at blive førte ind og at føre os ind i nordamerikanske, chaotiske Kirketilstande. En saadan Nedrivning kunde let knuse os under Ruinerne.

De, der nu sige enten at der Intet er at gjøre, eller sige, at man skal gaae opløsende og nedrivende tilværks, for dem er det givet, at de maae modsætte sig enhver Bestræbelse for at gaae organiserende og udviklende frem ved Hjælp af det allerede Bestaaende. De derimod, som lige lidt føle sig tiltalte af den ene og af den anden Betragtning, maae søge ind paa et Midtspor, søge at gribe Traaden der, hvor den i sin Tid er bleven overflaaren, søge at faae en Fortsættelse indledet af Reformationsværket, hvor det er blevet standset ved Tibernes Ugunst. Det er et Forsøg i denne Retning, der er gjort ved det foreliggende Lovforslag. Det vil arbejde paa at bane Vej for en fri, selvbevisst, selvstændig Menighedsvirksomhed, paa at skabe et Organ, gennem hvilket Menigheden kan komme til Orde og som atter kan virke tilbage paa den hele Menighed. Saaledes som Forholdene have stillet sig, maa der viselig faaes lempelig frem, baade med Hensyn til Sammensætningen af disse Organer og til Virksomheden, de skulle have. Had Sammensætningen angaaer, kan jeg ikke andet end beklage de Endringer, Udkaftet har faaet ved Afstemningen igaar. Jeg troer, at Valget har tabt ikke lidt af den Garanti, som behøves; men jeg mener dog ikke, at disse Endringer ere af saa indgribende Natur, at man jo trostlig tør gaae fremad. Hvad Virksomheden angaaer, da har Udkaftet begrændset den paa det allernøieste. Her er ikke Tale om en indadgaaende aandelig Virksomhed, der vilde forudsætte større Kræfter, end der habes til Raadighed; til en saadan kan Menighedsraadet udvilde sig; men Tiden dertil er ikke kommen. Derimod er Virksomheden anlagt udadgaaende, henviist til kristelige Kjærlighedsgjerninger, og skulde der i vore Menigheder ikke findes Mænd, der med Kjærlighed og Opoffrelse vilde kunne virke i et

saadant Niemed; da maatte man rigtignok sige, der er blevet arbeidet godt i de 300 Aar siden Reformationen. — Der er ingen besindig Mand, som kan hengive sig til den Tanke, at en Lov som denne skal kunne skabe et Menighedsliv, etheller Noget, som kan følge for sig selv, at Menighedsraads-Institutionen vil have mange Banfæstligheder at kæmpe med, at den vil komme til at begaae mange Misgreb. Men det er en Krise, som maa gennemgaaes ved ethvert Frihedsværk. Men haad der staaer fast, er, at der ved dette Lovforslag er gjort en Begyndelse i den evangelisk-protestantiske Kirkes Aand; og have vi den Fortrøstning, da tør vi ogsaa begive os ind paa Veien. Hvor der findes Præster, som med god Villie og god Evne vilde tage sig af Sagen, vil der danne sig om Præsten en snevrere Menighedskreds; og forstaaer han at arbejde sig sammen med den, vil der i denne Menighedskreds være et Middel til Oplivelse, Opvækkelse for, til sine Tider ogsaa til Modvægt mod Præsten, — og Præsten kan fuldtvel vedkjende sig, at han til sine Tider kan trænge til en saadan. Paa den anden Side er der her givet et Middel, hvorved Præsten vil kunne forstærke og sikke sin Virksomhed i Menigheden. Det tør haabes, at der saaledes vil kunne efterhaanden udvilde sig et virkeligt Menighedsliv, som ikke drager sin Næring ud af theologiske Stridsspørgsmaal, men af en evangelisk Tro, der staaer over disse Spørgsmaal, og som søger sin Virksomhed, ikke i Indblanding i theologiske Stridigheder, men i en virksom Udøvelse af kristelig Kjærlighed i kristelig Tro. Et saadant Liv vil ikke være givet til Priis for Svingninger, fordi det vil have sit Støttepunkt i sig selv, og det vil tillige give Menighedslivet en Sammenholdskraft, en Styrke til at modstaae separatistiske, vilde og stormende Bevægelser. Naar nu, som jeg haaber, Landstinget vedtager dette Lovforslag, da har Landstinget gjort Sit; til en højere Haand maa det være overladt, hvad der skal komme ud deraf. Jeg for min Deel lader mig ikke fratage Haabet ved den Modstand, Udkaftet har mødt her i Salen. Jeg har den fulde Overbevisning, at denne Modstand for Størstedelen er grundet i Misforstaaelse, en Misforstaaelse saa øiensynlig, at den ikke kan holde